

Конфуція керувати народом за допомогою добродійності і наведення порядку, дотримуючись правил поведінки. Тоді народ матиме сором і буде виправлятися, а суспільство досягатиме злагоди [3].

Література

1. Кісіль З.Р., Кісіль Р.В. Адміністративне право: навч. посіб. Вид. 3-є. Київ: Правова єдність, 2011. 695 с.

2. Алексеев С.С. Общая теория права: в 2 т. Т. II. Москва: Юрид. лит., 1982. 360 с.

3. Баїк О.І. Профілактика деліктних посягань на публічні атрибути і символи Української держави. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Юридичні науки. 2014. № 810. С. 3-10.

УДК 340.111.5:316.774:004(477)

Островий О.В., канд. наук з держ. упр., доктор філософії,
докторант, Донецький державний університет управління,
м. Маріуполь, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

Сьогодні людство еволюціонувало до так званого «цифрового» або «інформаційного» суспільства, яке змінює уклад життя, систему цінностей індивідів і соціальних груп, відтак зростає значущість інформаційних цінностей по відношенню до матеріальних [1]. У таких умовах відбуваються інтенсивні світоглядні трансформації, де головними цінностями стають інформація та пов'язана з нею віртуалізація. Формується людина нового типу.

Оскільки інформаційні відносини є різновидом суспільних відносин, то суб'єктами передавання інформації в них виступають як індивіди, так і соціальні групи. Тому держава встановлює відповідні правові норми, якими регламентуються права, обов'язки та правила поведінки їх учасників.

Сучасне інформаційне законодавство України має характер змішаної системи права: зберігши галузевий підхід традиційної континентальної системи права, воно стало на шлях публічно-правового законотворення за доктриною загального права (англо-американської системи права), коли окремі проблеми на законодавчому рівні вирішуються на рівні окремих законів.

Правове регулювання інформаційних правових відносин в Україні забезпечується низкою нормативних актів, у тому числі:

Конституцією України, Кримінальним кодексом України, Цивільним кодексом України, законами України «Про інформацію» від 2 жовтня 1992 р. № 2657-XII, «Про науково-технічну інформацію» від 25 червня 1993 р. № 3322-XII, «Про державну таємницю» від 21 січня 1994 р. № 3855-XII, «Про авторське право і суміжні права» від 23 грудня 1993 р. № 3792-XII, «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» від 5 липня 1994 р. № 80/94-ВР, «Про доступ до публічної інформації» від 13 січня 2011 р. № 2939-VI та іншими нормативними документами.

Інформаційні відносини, у яких названі суб'єкти «беруть участь як носії прав і обов'язків, встановлених нормами інформаційного права, називаються *інформаційно-правовими відносинами* (інформаційними правовідносинами)». Ці правові норми регламентують параметри інформаційних процесів, за якими відбувається обіг інформації в суспільстві. Залежно від виду інформації законодавство передбачає відсутність тих чи інших обмежень або заборон.

Першим законодавчим актом, що стверджує інформаційний суверенітет України, закріплює право громадян на інформацію, закладає правові основи інформаційної діяльності і визначає правові форми міжнародного співробітництва у сфері інформації, став Закон України «Про інформацію».

Згідно зі ст. 1 цього Закону, під інформацією розуміють «документовані або публічно оголошені відомості про події та явища, що відбуваються у суспільстві, державі та навколишньому природному середовищі».

Особливістю правового регулювання обігу інформації є те, що залежно від типу інформації існують і відповідні специфічні правила поведінки при здійсненні інформаційної діяльності, що встановлені правовими нормами.

Стаття 28 Закону України «Про інформацію» визначає режим доступу до інформації як передбачений правовими нормами порядок отримання, використання, поширення і зберігання інформації і поділяє інформацію на відкриту та інформацію з обмеженим доступом.

Інформація з обмеженим доступом за своїм правовим режимом поділяється на конфіденційну й таємну. Стаття 30 Закону України «Про інформацію» дає таке визначення *конфіденційної інформації*: це «відомості, які знаходяться у володінні, користуванні або розпорядженні окремих фізичних чи юридичних осіб і поширюються за їхнім бажанням відповідно до передбачених ними умов».

Відповідно до ст. 7 Закону України «Про доступ до публічної інформації», *конфіденційна інформація* – інформація, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень, та яка може поширюватися у визначеному ними порядку за їхнім бажанням відповідно до передбачених ними умов.

До *таємної інформації* належить інформація, що містить відомості, які становлять державну таємницю, а також іншу передбачену законом таємницю, розголошення якої завдає шкоди особі, суспільству і державі (ст. 30 Закону України «Про інформацію»). Таємною визнається інформація, яка містить державну, професійну, банківську таємницю, таємницю слідства та іншу передбачену законом таємницю (ст. 8 Закону України «Про доступ до публічної інформації»). Тип правового регулювання обігу інформації є однією з визначальних юридичних характеристик інформації.

За диспозитивного методу умови обігу інформації її використання, розповсюдження, передання прав на неї третім особам визначаються або власником цієї інформації особисто, або на основі договору з іншими зацікавленими особами, що не означає відсутності нормативно-правового регулювання обігу цієї інформації, але в рамках цього регулювання існує відповідна свобода дії (законодавство про авторські права, про право інтелектуальної власності, тощо).

В інформаційному суспільстві специфічним є обіг інформації, який регулюється імперативним методом, що характеризується наявністю чітких законодавчих приписів і норм поведінки, відміна яких за згодою сторін неможлива. Це стосується встановлених законом прямих обмежень щодо державної, лікарської, адвокатської таємниці, певних видів статистичної інформації, персональних даних тощо.

Література

1. Дзьобань О.П., Рубан О.О. Свобода й відповідальність як аксіологічні маркери трансформації інформаційного суспільства. *Інформація і право*. 2020. № 1 (32). С. 9-22.